

POSTANOWIENIE

Dnia 3 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek

w sprawie obwinionej radcy prawnej J. C.

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej

na posiedzeniu w dniu 3 kwietnia 2025 r.

żądania SSN Elżbiety Karskiej dotyczącego wyłączenia jej od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZB 57/23

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k.

postanowił

wyłączyć SSN Elżbietę Karską od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZB 57/23

UZASADNIENIE

SSN Elżbieta Karska jest członkiem składu orzekającego (sprawozdawcą) w sprawie o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności przez SSN Marię Szczepaniec, zarejestrowanej pod sygn. akt I ZB 57/23.

W oświadczeniu złożonym w dniu 5 września 2023 r., które należy traktować jako żądanie sędziego przewidziane w art. 42 § 1 k.p.k., SSN Elżbieta Karska poinformowała, że wraz z SSN Marią Szczepaniec orzeka w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, a ponadto współpracuje na Uniwersytecie [...]. Wskazała przy tym na wieloletnią znajomość łączącą ją z wymienioną sędzią, która obejmuje zarówno sferę prywatną, jak i zawodową. Pozostaje z SSN Marią Szczepaniec w stosunkach koleżeńskich. Okoliczności te mogłyby wywoływać uzasadnione wątpliwości co do jej bezstronności przy rozstrzygnięciu sprawy

dotyczącej wniosku o przeprowadzenie tzw. testu niezawisłości i bezstronności SSN Marii Szczepaniec, dlatego też zwróciła się o wyłączenie od udziału we wskazanej sprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek jest zasadny.

W dotychczasowym orzecznictwie Sąd Najwyższy zajmował stanowisko, zgodnie z którym oświadczenie sędziego o istnieniu okoliczności mogących wpłynąć na jego bezstronność wymagana przez prawo i uzasadniających obawę co do możliwości obiektywnego orzekania w konkretnej sprawie, obliguje nie tylko do wnikliwego rozważenia przedstawionych przesłanek tej inicjatywy, ale w wypadku potwierdzenia ich rzeczywistego występowania, powinno – co do zasady – prowadzić do uwzględnienia wniosku sędziego o wyłączenie od udziału w rozpoznawaniu sprawy, zwłaszcza gdy w odbiorze zewnętrznym może powstać wątpliwość co do istnienia kierunkowego nastawienia sędziego do stron procesowych lub uczestników postępowania (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 sierpnia 2021 r., sygn. akt IV KO 98/21).

Należy przyjąć, że wskazane we wniosku SSN Elżbiety Karskiej okoliczności w postaci bliskich zawodowych i koleżeńskich relacji z SSN Marią Szczepaniec (co do której wyżej wymieniona miałaby zająć stanowisko, uczestnicząc w postępowaniu, w którym badana będzie kwestia spełniania przez SSN Marię Szczepaniec wymogów niezawisłości i bezstronności) przemawiają za koniecznością jego uwzględnienia.

Należy wyrazić przekonanie co do tego, że wprawdzie przytoczone we wniosku okoliczności związane z orzekaniem w tej samej Izbie Sądu Najwyższego nie prowadzą automatycznie do zaistnienia przesłanki braku bezstronności sędziego, to jednak przy uwzględnieniu dodatkowych okoliczności wymienionych w oświadczeniu, udział SSN Elżbiety Karskiej w rozpoznaniu wniosku o przeprowadzenie testu niezawisłości i bezstronności SSN Marii Szczepaniec mógłby w odczuciu społecznym budzić uzasadnione wątpliwości co do tego, czy wniosek będzie rozpoznany w sposób bezstronny.

Wymaga przy tym dostrzeżenia, że Europejski Trybunał Praw Człowieka w wyroku z dnia 10 października 2000 r. (*Daktaras przeciwko Litwie*, skarga

nr 42095/98) stwierdził, że istnieją dwa aspekty wymogu bezstronności z art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Po pierwsze, sąd musi być bezstronny w sposób subiektywny, czyli żaden z jego członków nie powinien być stronnicy bądź uprzedzony. Osobista bezstronność członka składu orzekającego jest dorozumiana, chyba że istnieją dowody przeciwne. Po drugie, sąd musi być bezstronny z obiektywnego punktu widzenia, czyli musi oferować wystarczające gwarancje wykluczające jakąkolwiek uprawnioną wątpliwość w tej mierze. W przypadku kryterium obiektywnego musi zostać rozważone, czy istnieją podlegające ustaleniu fakty, które mogą wzbudzić wątpliwość co do bezstronności sędziego. W tej mierze nawet odbiór w oczach opinii publicznej może mieć pewne znaczenie. W grę tutaj wchodzi zaufanie, które sądy w demokratycznym społeczeństwie muszą wzbudzać w opinii publicznej i stronach postępowania.

W ocenie Sądu Najwyższego okoliczności przytoczone we wniosku sygnalizacyjnym SSN Elżbiety Karskiej – z obiektywnego punktu widzenia – mogą w odbiorze społecznym wywołać przekonanie, że dokonana przez sędzię ocena procesowa w postępowaniu prowadzonym na podstawie art. 29 § 5 u.SN, nie byłaby w pełni obiektywna i bezstronna.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

[M. T.]

[a.ł.]